

545

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਿ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਨੋਟ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਉਹ ਕਰੇਗਾ "ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੋ", ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਖਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਪੀ ਸੀ ਪੰਡਿਤ ਜੇ. ਅੱਗੇ

ਬੀਰ ਇੰਦਰ ਨਾਥ,- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1955 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 284

ਇੰਡੀਅਨ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਐਕਟ (1898 ਦਾ VI)-ਸੈਕਸ਼ਨ 47- ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ- ਕੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਸੀ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਦਾ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਐਕਟ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 47, ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਨੀ ਆਰਡਰ "ਏ" ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਏ" ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਏ' ਜਿਸ ਲਈ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਉਹ 'ਏ' ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਲਈ ਗਲਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਇਹ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਡਾਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਵਧੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 3 ਦਸੰਬਰ, 1954 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ; ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਮਈ ਜਾਂ ਜੂਨ, 1948 ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ, ਫਰਮ ਬਸੰਤ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਮਾਲ ਭੇਜਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਰਸੀਦ ਭੇਜਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ.ਪੀ. ਪੱਤਰ 331 ਰੁਪਏ ਲਈ ਆਗਰਾ ਦੇ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੂੰ। ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਨਵਲ ਮੱਲ, ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ, 1948 ਵਿੱਚ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ, ਜਿਸਨੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਸਬਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੀ.ਪੀ. ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਪ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੱਥੀ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਹ ਰਕਮ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕੇ। 1898 ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਐਕਟ, 6 ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਲੀਆ, ਅਤੇ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਘਰ ਐਕਟ, 1898 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨੇ, ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ, ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਪਏਗਾ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਜੋ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਗਲਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਭਾਵ, ਇਸ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫਰਮ ਬਸੰਤ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਅਟੈਚ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਵੀ.ਪੀ ਪੱਤਰ ਲਈ ਡਾਕਘਰ ਨੂੰ ਨਵਲ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) 26 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਕਮ 3/31 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਮਈ, 1949 ਨੂੰ ਆਗਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਭੁਗਤਾਨ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ, ਆਗਰਾ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦਸੰਬਰ, 1948 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਨੀ ਆਰਡਰ 'ਏ' ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਨਾਮ 'ਏ' ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ 'ਏ' ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਉਹ 'ਏ' ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਇਹ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਨਵਲ ਮੱਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਹ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੁਰਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਗਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਰਫ ਕੁਰਕੀ ਨੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਨਵਲ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ, ਫਰਮ ਬਸੰਤ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਪਰ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ। ਮੁਦਈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਗਰਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਡਾਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.ਅੱਗੇ

ਰੋਨਾਕ ਮਲ,-ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਕਸਤੂਰੀ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1959 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1607 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V)-ਸੈਕਸ਼ਨ 60 (1)(ਸੀਸੀਸੀ)-ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼-ਕੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।